

Κώστας Χ. Πασχάλης

Το θέμα είναι τώρα τι λες

«Το θέμα είναι τώρα τι λες.
Καλά φάγαμε, καλά ήπιαμε.
Καλά τη φέραμε τη ζωή μας ως εδώ.
Μικροζημιές και μικροκέρδη συμψηφίζοντας.
Το θέμα είναι τώρα τι λες» (Στόχος, 1970)

Οι παραπάνω στίχοι του Μανώλη Αναγνωστάκη έχουν θροναστεί εδώ και πολύ καιρό στο πίσω μέρος του μυαλού μου, μ' αφορμή κυρίως τη βασανιστική δοκιμασία επιβίωσης την οποία υφιστάμεθα καθημερινά και από την οποία ελάχιστοι έχουν μείνει αλώβητοι.

Πρόσφατα τους ίδιους ακριβώς στίχους ανακάλεσα στη μνήμη μου, συζητώντας με συνάδελφο επαγγελματία για τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις.

Ήταν μία ακόμη κουβέντα από αυτές με τις οποίες κατατριβόμαστε σε καθημερινή βάση, προσπαθώντας να δώσουμε απάντηση σε αναπάντητα ερωτήματα, αλλά κυρίως για να «διασκεδάσουμε» το φόβο, την ανασφάλεια, την ένταση και την αβεβαιότητα που τείνουν να γίνουν αναπόσπαστο κομμάτι της ύπαρξής μας.

Το μεγαλύτερο μέρος της δικής μου τουλάχιστον συμμετοχής στην κουβέντα περιορίστηκε στην προσπάθεια ανάπτυξης και εξέτασης όλων εκείνων των στρεβλώσεων οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών, που οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση. Όλων εκείνων των διαρθρωτικών αδυναμιών που συντέλεσαν στη διαμόρφωση μιας παρασιτικής οικονομίας, μίας εκφυλισμένης κοινωνίας και κατά συνέπεια στη δημιουργία μιας μεγάλης «φούσκας» που κάποια στιγμή θα ξεφούσκωνε ή στη χειρότερη περίπτωση θα έσκαζε. Όπως άλλωστε και έγινε. Το δυστύχημα, είπα συνεχίζοντας, ήταν πως κανείς μας δεν πίστευε πως θα έσκαζε στα δικά του μούτρα. Παρότι γνωρίζαμε πως ο καθείς από εμάς είχε το δικό του μικρό ή μεγάλο μερίδιο ευθύνης, προτιμούσαμε να ζούμε μέσα σε ένα συνεχές ψέμα (το οποίο και συντηρούσαμε), παρά να δούμε κριτικά την πραγματικότητα. Ο συνομιλητής μου, άκουγε προσεκτικά τα επιχειρήματά μου. Μάλιστα υπερθεμάτιζε υποστηρίζοντας πως και ο ίδιος, παρότι δεν ασχολείται με τα κοινά, με τη ανοχή του και ακόμη και με την ψήφο του εξέθρεψε όλα αυτά τα συμπτώματα που οδήγησαν στο σημερινό αδιέξοδο.

Η δική του συλλογιστική όμως ήταν διαφορετική.

Δεν έχω κανένα πρόβλημα να αποδεχθώ ακόμη και τις όποιες προσωπικές μου ευθύνες, μου είπε και πολύ περισσότερο να κατανοήσω τα αδιέξοδα που μου περιγράφεις. Όμως εγώ, εδώ και πολλά χρόνια έχω μια επαγγελματική δραστηριότητα γύρω από την οποία στρέφεται, σχεδόν αποκλειστικά, το προσωπικό μου ενδιαφέρον. Έχω επενδύσει σ' αυτήν το σύνολο των χρημάτων των δικών μου και των προκατόχων μου, επεκτείνοντας τη δραστηριότητά μου, αυξάνοντας τα προϊόντα της επιχείρησής μου, ανοίγοντας καινούργια μαγαζιά, πληρώνοντας εισφορές και ενοίκια. Συμμετείχα σε κλαδικές εκθέσεις, γύρισα όλη την Ελλάδα αναζητώντας πιστοποιημένα προϊόντα από μεγάλους και μικρούς παραγωγούς για να φτιάξω εν τέλει μία επιχείρηση όχι μόνον βιώσιμη αλλά και πρωτοποριακή στο είδος της.

Στα παραπάνω να προσθέσω, συνέχισε, πως έχω και δύο μικρά παιδιά των οποίων τις ολόεντα και αυξανόμενες ανάγκες οφείλω να ικανοποιήσω, χωρίς, δυστυχώς, να είμαι σε θέση να προγραμματίσω το μέλλον τους.

Σήμερα, νοιώθω να χάνεται το έδαφος κάτω από τα πόδια μου, καθώς δεν ξέρω τι ξημερώνει αύριο.

Το θέμα, λοιπόν, είναι τώρα τι γίνεται. Σ' αυτό θέλω απαντήσεις.

Τότε ακριβώς ήταν που θυμήθηκα τους στίχους του Αναγνωστάκη: «το θέμα είναι τώρα τι λες». Φυσικά ούτε τους στίχους επικαλέστηκα, ούτε την απάντηση που προσδοκούσε του έδωσα.

Κώστας Χ. Πασχάλης

Το θέμα είναι τώρα τις λες

Είναι, ακριβώς, η απάντηση που χιλιάδες συμπολίτες μας αναζητούν επίμονα (πλην μάταια) εδώ και καιρό. Αναλύσεις επί αναλύσεων, προστριβές, ενστάσεις, διαφωνίες, πολιτικά μανιφέστα, αφορισμοί, συμβουλές, κομματικοί και πολιτικοί διαγκωνισμοί, κατατίθενται ή δημοσιοποιούνται καθημερινά. Όμως ουδείς μπορεί να δώσει έστω και μία κρυφή ελπίδα, να πείσει πως με τον έναν ή τον άλλο τρόπο μπορούμε να βγούμε από αυτό το αδιέξοδο, χωρίς να χάσουμε τα πάντα ή έστω με τις μικρότερες απώλειες.

«Και η ελπίδα, πού είναι η ελπίδα, πώς μπορεί ένας λαός να ζήσει, έστω την παρακμή του, χωρίς ελπίδα;» Αναρωτιέται η Ζέζα Ζήκου, στο φύλλο της κυριακάτικης ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ για να συνεχίσει με την παρακάτω διαπίστωση: «...η ελπίδα, φίλε αναγνώστη, δεν σερβίρεται με «ροζ» προοπτικές, δεν μεταγίγεται με την «αισιοδοξία» της μικρής ελίτ του πλούτου και της διαπλοκής που συνεχίζει να «κυβερνά» τον τόπο. Η ελπίδα είναι κάτι εξαιρετικά πολύτιμο και γι' αυτό δυσχερέστατο, που κερδίζεται ή χάνεται στην πολύ προσωπική αναμέτρηση του ηγέτη στην υπεράσπιση των προβλημάτων του λαού του... Δυσκατόρθωτη ωριμότητα, έστω να ξέρει ο άνθρωπος τι μπορεί ρεαλιστικά να ελπίζει».